

Hr Taavi Aas, majandus- ja taristuminister
Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Teie: 04.09.2019 nr 24.5-6/19-
0095/6573

Meie: 13.09.2019 nr 9-1/13-3

Hr Jaak Aab, riigihalduse minister
Rahandusministeerium
info@rahandusministeerium.ee

Ühispöördumine Tallinna ringraudtee tulevase rajamisvõimaluse tagamiseks

Lugupeetavad majandus- ja taristuminister ja riigihalduse minister

Täname majandus- ja taristuministrit, et Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium andis 19.08.2019 RB Rail AS-le ja Rail Baltic Estonia OÜ-le suunise arvestada RB projekteerimisel Tallinna lõunapoolse ringraudtee tarbeks täiendava vaba ruumiga, et tagada selle raudtee ehitamisvõimalus tulevikus. Märkiste Tallinna ringraudtee vajaduse ja olulisuse ära ka 28.09.2019 Paldiskis toimunud investeerimiskonverentsil „Teistmoodi Paldiski 2019“.

Ringraudtee tulevasel rajamisvajadusel on kaalukad pooltargumendid

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on asunud 04.09.2019 kirjaga nr 24.5-6/19-0095/6573 seisukohale, et praeguseid kaubamahte ja kaubamahtude madalaid tulevikuprognose arvestades ei ole ringraudtee rajamine kaupade väljaviimiseks Tallinna kesklinnast hetkel mõistlik.

Oleme seisukohal, et raudtee kauba- ja reisijateveomahdade hetkeseisust tulenevalt ei ole Eesti kui terviku ega Harju maakonna huvides välistada Tallinna lõunapoolse ringraudtee rajamisvõimalust tulevikus. Nõustume majandus- ja taristuministriga, et ainult ühe kaubarongi pärast, mis täna Paldiski suunal Tallinnat ööpäevas läbib, ei ole tõepoolest praegusel ajahetkel mõistlik Tallinna lõunapoolset ringraudteed rajada.

Paldiskis 13.08.2019 majandus- ja taristuministriga toimunud kohtumisel töid ettevõtjad välja, et juba tänaseks on kaks suurt investeeringut jäänud Paldiskisse tulemata, kuna investorid ei pidanud praegust Paldiski suunalist raudtee läbilaskevõimet piisavaks ega Tallinna kaudu jätkusuutlikuks – seega praeguse ühenduse juures ei saagi ööpäevas oluliselt enam kaubaronge ööpäevas lisanduda. Praeguse olukorra jätkumine tingib perspektiivis selle, et riigile oluline ja strateegilise tähtsusega Paldiski sadama- ja tööstuspiirkond jääb ilma investeeringutest ning seeläbi uutest töökohtadest ja maksutulust.

Esitame siinkohal veelikord kaalutlused, mida tuleb kindlasti arvestada Tallinna lõunapoolse ringraudtee vajaduse sotsiaalmajandusliku analüüsi koostamisel:

- Kaubarongiliikluse väljaviimine Tallinna kesklinnast ning Kopli ja Ülemiste kaubajaamadest. See võimaldab maandada kaubarongiliiklusega piirkonnale kaasnevaid riske ja ühtlasi võtta tänased kaubajaamad kasutusele uutes funktsioonides. Need kaubajaamad ei sobi enam nimetatud Tallinna kesklinnapiirkonda (kuigi võisid, nagu suured tehasedki olid aastakümneid tagasi kesklinna loomulik osa).

- Paldiski suunalise kaubarongliikluse väljaviimine tulevasest rahvusvahelisest Rail Balticu reisiterminalist, millest kujuneb Eesti värav. Kogu Ülemiste piirkonnast on kujunemas oluline äri- ja elupiirkond, millises kontekstis tuleb silmas pidada ka piirkonna ohutust, mainekujundust, uusi ärivõimalusi ja investeeringuid piirkonda.
- Ringraudtee perspektiiv annab kindlustunde Paldiski sadamate operaatoritele ja teistele ettevõtjatele tegevuste laiendamiseks ja/või uute investeeringute tegemiseks (nt metanoolitehas), kuna idasuunaline kaubarongiliiklus läbi Tallinna ei ole jätkusuutlik ega oma piisavat läbilaskevõimet. Täna eksisteerib risk, et läbi pealinna keelatakse ohtlike kaupade vedu.
- Regionaalrongiliikluse perspektiiv suunal Ülemiste-Lagedi-Assaku-Luige-Saku-Saue-Keila-Paldiski/Turba (perspektiivis ka Haapsalu-Rohuküla), mis võimaldaks igapäevast kiiret, mugavat, turvalist ja keskkonnasäästliku töörännet ning parandaks ühtlasi Tallinna lennujaama, Rail Balticu rahvusvahelise reisiterminali ja muude teenuste kättesaadavust ühistranspordiga. Ühtlasi avaneb Tallinna Lasnamäe linnaosa elanikel võimalus sõita kiire rööbastranspordiga tööle Saue, Keila või Paldiski piirkondades paiknevatesse tööstus- ja logistikaettevõtetesse. Töökäte järgi on juba täna Paldiski piirkonnas suur nõudlus ning arvestades tänaseid ühistranspordiühendusi või isiklikule sõiduautole kuluvat ressursi - raha ja aeg, ei soodusta ega võimalda praegune olukord piisavat sellisuunalist igapäevast töörännet. Töörände probleemi ei aita lahendada ka Rail Balticu kohalikud peatused, kuna Rail Baltic ei ulatu Paldiskisse. Seega ei saa lõunapoolset ringraudteed ja Rail Balticut nimetada üksteist dubleerivaks raudteeks.
- Keskkonnasäästlik reisirongiliiklus aitab ühtlasi täita Euroopa Liidu poolt kehtestatud kliimaeesmärke.

Märgime, et kvaliteetse, turvalise ja kiire ühistranspordi korral on inimesed nõus seda kasutama, mida kinnitab ka asjaolu, et Harju maakonnas on uute reisirongide saabumisest alates rongikasutajate hulk kasvanud enam kui kaks korda (läänesuund üle 3,5 miljoni reisija aastas).

Rail Balticu trassikoridoris ringraudteega arvestamise suunise kitsaskohad

Jättes kõrvale Tallinna ringraudtee põhja- ja lõunapoolse koridori temaatika, on praeguses olustikus ilmne, et Rail Balticu ning Soodevahe kaubajaama rajamise tõttu võib tulevikku vaatavate ettevalmistavate tegevusteta muutuda edaspidi võimatuks just ringraudtee lõunapoolse koridori ehitamine. Seetõttu keskendume järgnevalt ringraudtee lõunapoolse koridori temaatikale.

Rail Balticu projekteerimiseks antud suunise eesmärk on tagada tulevikus ringraudtee ehitamise võimalus olemasolevate Rail Balticu rööbaste kõrvale. Seega on praegu vajalik tagada suunise kohane võimalikult ratsionaalne projekteerimistegevus ja võimalus, et projekteeritavad lahendused oleksid tulevikus sellekohase vajaduse ilmnemisel aluseks ka võimalikult ökonoomsele ehitustegevusele.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi andis 19.08.2019 kirjaga nr 24.5-6/19-0095/6216 Rail Baltic Estonia OÜ-le ja RB Rail AS-le täpsustatud suunise arvestada Rail Baltic raudtee põhiprojekti koostamisel ja ehitamisel Rail Balticu raudteega kattuvast lõigus Tallinna ringraudtee ruumilise vajadusega eritasandiliste ristete osas, s.t et viaduktide all tuleb projekteerida transpordikoridori tarbeks vaba gabariit $h = 7,0$ m ja $l = 7,0$ m. **Kirjas rõhutati, et piirduda tuleb kitsalt nimetatud kohtobjektidega ning perspektiivse raudteekoridori taristut muus osas, kui viidatud gabariidid, projekteerima ega ehitama ei pea.**

Suunise eesmärk peaks olema luua ja säilitada võimalus, et Rail Balticu rajamisel Tallinna ringraudtee trassikoridoriga kattuvast lõigus saaks tulevikus rajada Rail Balticu rööbasteede kõrvale ka Tallinna ringraudtee 1520 mm laiune rööbaste.

19.08.2019 suunis on positiivne samm Tallinna ringraudtee tulevase rajamisvõimaluse säilitamise eesmärgi saavutamisel. Konsulterides erialaekspertidega tõusetub aga küsimus, kas ringraudtee kulgemist Rail Balticuga kattuvast lõigust läbi joonestamata on võimaliku ringraudteega arvestamine piisavalt täpne (arvestades nt Rail Balticu kommunikatsioonide paigutusega, Rail Balticu ja ringraudtee kohalike peatuste ristkasutuse ja paigutusega, Rail Balticu sadeveekraavide paiknemine ringraudtee kontekstis jms).

Ekspertide tagasisidest lähtuvalt ei piisa suunistest aga selleks, et

- panna paika eritasandilistel ristumistel Tallinna ringraudtee täpne ruumivajadus Rail Balticu kõrvale (s.h viaduktide laiused). Ruumivajaduse lahendamine eeldab ringraudtee asukoha paikapanekut (s.t läbi joonistamist), et vältida olukord, kus vaba gabariit paigutatakse valesse kohta;
- tagada tulevikus Tallinna ringraudtee rajamise võimaluse säilimine Rail Balticu trassi kõrvale mõistlike kuludega;
- välistada ringraudtee rajamisel Rail Balticu taristu ümberehitamisvajadus.

Suunise täpsustamise vajadus

Suunistest nähtub eeldus, et Tallinna ringraudtee peaks kulgema suunistes viidatud kohtobjektide juures paralleelselt Rail Balticuga (Rail Balticust konstantsel kaugusel). Samas jääb üksnes sellest eeldusest väheks, et täita suunist eesmärgipäraselt (s.t viisil, mis tagaks tulevikus Tallinna ringraudtee rajamise võimaluse).

Tallinna ringraudtee koridor on Rail Balticu trassikoridoriga kattuv ca 13 km ulatuses. Nende mõlema raudteekoridori ristumisel viaduktide, sildade jms kohtobjektidega on vajalik planeerida vastava ulatusega vaba gabariit (avad) just sinna, kus raudteed kulgema hakkavad. Kuni aga ei ole paika pandud Tallinna ringraudtee täpne asukoht (joon), siis ei ole ka kohtobjektidega ristumiskohtades võimalik suunistes ette nähtud vaba ruumi projekteerida viisil, mis tagaks hiljem ringraudtee sinna ehitamist mõistlikul ja parimal viisil.

Suunise eesmärgi tegelikkuses toimival viisil täitmiseks ning kohtobjektidele täiendava gabariidi projekteerimisel tuleb ringraudtee ehitamist võimaldava tulemuse saavutamiseks teada muuhulgas ringraudtee paiknemist Rail Balticu suhtes kogu kattuva lõigu ulatuses. Pelk teadmine raudteetrasside paralleelsest kulgemisest ei võimalda projekteerida suunistes nõutavat vaba gabariiti, vaid tervikuna tuleb paika panna kogu ringraudtee kulgemine Rail Balticu suhtes.

Suunise nõuetekohane täitmine toimub vaid siis, kui kõnealustes kohtobjektides on täiendav vaba gabariit õiges kohas, s.t nende taristuobjektide vajalike mõõtudega avad paiknevad seal, kust hakkab ringraudtee realselt kulgema.

Seega peaks suunise kohase projekti koostaja lisama projekti Rail Balticu kõrvale ka ringraudtee joone, mis tagaks kohtobjektide nõuetekohase projekteerimise. Selle joone paikapaneku järgselt on võimalik projekteerida ka muud Rail Balticu raudteetaristu objektid (nt muldkeha, mastid, tunnelid, drenaažid, kommunikatsioonid jms) ning planeerida ringraudtee sidumist Soodevahe kaubajaama või Rail Balticu trassil asuvate reisirongipeatustega viisil, mis välistaks tulevase ümberehitusvajaduse.

Ringraudtee asukoha täpsustamise vajadus riigi eriplaneeringuga

Tallinna ringraudtee osad, mis ei kattu Rail Balticu koridoriga, paiknevad Rae, Kiili, Saku ja Saue valla haldusterritooriumil ning neil on arvestatav omanike poolne arendussurve. Praegune põhimõtteline

raudteekoridor on Harju maakonnaplaneeringus ca 500 m laiune ning jätab lahtiseks selle joonobjekti täpsema kulgemise asukoha. Seetõttu puudub vastavates kohalikes omavalitsustes selgus suure pindalaga maa-alade tulevikuväljavaadetest, kuna ringraudtee telje täpne asukoht selgub alles riigi eriplaneeringu koostamise raames lähtuvalt raudtee projekteerimisnormidest ja tehnilistest parameetritest, maastiku geoloogilistest eripäradest, asustuse paiknemisest ja olemasoleva taristu paiknemisest või muudest asjaoludest.

Tallinna ringraudtee tulevase paiknemise täpsemaks määratlemiseks on vaja algatada riigi eriplaneering, mis on ekspertide sõnul vajalik ja ainuvõimalik samm. Vaid riigi eriplaneering saab lõpetada olukorra, kus omavalitsused on planeerimis- ja ehitustegevuses piiratud maakonnaplaneeringust tuleneva ca 500 m laiuse koridoriga arvestamise kohustusega, vaid trassikoridor saaks täpsustatud omavalitsuste jaoks aktsepteeritava ulatusega ca 20-30 m laiuseks trassikoridoriks. Eriplaneeringust lähtuvalt avaneb omavalitsustele võimalus kujundada rööbastranspordi kasutajate hulga kasvu toetav asustus ringraudtee regionaalrongi peatuste ümbruses Ülemiste-Lagedi-Saue-Paldiski/Turba (perspektiivis ka Haapsalu-Rohuküla) suunal.

Riigi eriplaneering võimaldaks piiritleda tulevase raudtee täpse asukoha ja see läbi reaalse maavajaduse, mis annaks kohalikele omavalitsustele ja arendajatele tulevaste toimingute paikapanevaks vajaliku selguse.

Riigi eriplaneeringu algatamisel saab planeeringu raames teha ka ringraudtee sotsiaalmajandusliku mõjuanalüüsi, mis arvestab mõjusid laiemalt kui ainult kaubavedude kontekstis.

Tulevikus võimaliku reisijateveo osas on määrava tähtsusega võimaluse säilitamine selleks, et Lagedil saaks Tapa suunalise pöörde kõrval ehitada ka ringraudtee pöörde Ülemiste suunal. Vaid selle pöörde olemasolu annab reisirongiliiklusele perspektiivi.

Kui riigi eriplaneering jääb tegemata, siis puudub omavalitsustel planeerimisseadusest tulenevalt korrektne alus hoida ringraudtee trassikoridor otstes vabana (Lagedi kõrval on kriitiline ka Saue piirkond). Hoolimata omavalitsuste soovist ei saa nad riigi eriplaneeringuta takistada uute detailplaneeringute ja/või ehituslubade väljastamist perspektiivses maakonnaplaneeringu järgses trassikoridoris.

Riigi eriplaneeringu tegemata jätmine võib päädida olukorraga, kus Rail Balticu raames arvestatakse küll täiendava ruumivajadusega eritasandilistel ristumistel ringraudteega kattuvus lõigus, kuid samas ehitatakse ringraudtee trassikoridori otstes võimalikud raudtee kulgemiskohad täis. Niisugusel juhul ei oleks Rail Balticu projekteerimisel ringraudteega arvestamisest kokkuvõttes aga mingit tulemust ning tehtavad jõupingutused ja kantud kulud oleksid asjatud.

Kokkuvõte ringraudtee tulevikus rajamise pooltargumentidest

Ringraudtee tulevase tasuvuse ja kogumõju hindamisel väärivad muuhulgas tähelepanu järgmised aspektid:

- regionaalse reisijateveo korraldamise võimalus Ülemiste-Lagedi-Paldiski/Turba-Ülemiste suunal;
- kaubarongiliikluse väljaviimine Tallinna kesklinnast ning Kopli ja Ülemiste kaubajaamast;
- kaubarongiliikluse väljaviimine rahvusvahelisest Rail Balticu reisiterminalist ja Ülemiste elu- ja äripiirkonnast;
- Paldiski suunalise kaubaveomahu suurendamisvõimaluse mõju ettevõtlusele ja piirkonna arengule ning seeläbi töökohtadele;

- tänaste rööbasteede maa-ala uued kasutusvõimalused Kopli kaubajamas ja Ülemiste kaubajaamas.

Kokkuvõte ringraudtee tulevast rajamisvõimalust takistavatest probleemidest

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 19.08.2019 kirjaga nr 24.5-6/19-0095/6216 antud suunist ei taga tegelikkuses Rail Baltic raudtee projekteerimisel ja ehitamisel ringraudtee ruumivajadusega arvestamist. Suunist on vaja täpsustada.

Rail Balticu projekteerimisel ja ehitamisel ringraudteega arvestamise eesmärgil kantud kulud osutuvad asjatuks, kui jäetakse tagamata Rail Balticuga mittekattuvate ringraudtee lõikude (ringraudtee otsade) tulevane ehitamisvõimalus.

Rail Balticu koridorist välja jäävate ringraudtee lõikude tulevikus rajamise võimaluse säilitamiseks on vaja algatada riigi eriplaneering.

Ettepanekud

Tallinna ringraudtee tulevase rajamisvõimaluse säilitamiseks ning 19.08.2019 suunise eesmärgipärase täitmise võimaldamiseks teeme ettepanekud

- 1. Täpsustada Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 19.08.2019 antud suunist selliselt, et see annaks aluse suunises märgitud kohtobjektides vaba gabariidi paiknemise täpse asukoha määramiseks lähtudes Rail Balticu kõrvale insenertehniliselt joonistatud ringraudtee joonest ning annaks aluse arvestada seda joonobjekti ka muude Rail Balticu projekteerimistööde tegemisel.**
- 2. Ministeeriumite koostöös algatada ja teostada riigi eriplaneering Tallinna ringraudtee asukoha määramiseks ja analüüsida ühtlasi selle raames sotsiaalmajanduslike mõjusid laiemalt.**
- 3. Kutsuda kokku ringraudteest huvitatud osapoolte ja ekspertide nõupidamine (sh Eesti Raudtee AS ning ringraudtee eskiisprojekti koostaja), kus käsitleda suunise täitmise ja täpsustamisvõimaluste temaatikat ning ringraudtee tulevase rajamisvõimaluse säilitamise ja Rail Balticu taristu ümberehitusvajaduse minimeerimise küsimusi. Kindlasti tuleks arutada ka võimalust rajada ringraudtee juba Rail Balticu rajamise faasis.**

Teie soovil oleme valmis asjas andma ka täiendavalt teavet.

Lugupidamisega

allkirjastatud digitaalselt
Andre Sepp
HOL esimees

allkirjastatud digitaalselt
Jaanus Saat
Lääne-Harju vallavanem

allkirjastatud digitaalselt
Mihhail Kõlvart
Tallinna linnaepea

allkirjastatud digitaalselt
Ester Tuiksoo
Paldiski Ettevõtjate Liidu tegevjuht

allkirjastatud digitaalselt
Mart Vörklaev
Rae vallavanem

allkirjastatud digitaalselt
Heiti Hääl
Alexela Grupp nõukogu esimees

allkirjastatud digitaalselt
Martti Rehema
Saku vallavanem

allkirjastatud digitaalselt
Andres Valgerist
Logistika ja Transiidi Assotsiatsiooni
juhatuse liige

allkirjastatud digitaalselt
Andres Laisk
Saue vallavanem

allkirjastatud digitaalselt
Aleksandr Kovaljov
Paldiski Sadamate AS juhatuse liige

allkirjastatud digitaalselt
Enno Fels
Keila linnaepea

allkirjastatud digitaalselt
Peep Siitam
Team Paldiski juhatuse liige

Koopia: Riigikogu majanduskomisjon, Tallinna Linnavalitsus, Rae Vallavalitsus, Kiili Vallavalitsus, Saku Vallavalitsus, Saue Vallavalitsus, Keila Linnavalitsus, Lääne-Harju Vallavalitsus, Eesti Raudtee AS, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, RB Rail AS, Rail Baltic Estonia OÜ, AS Eesti Liinirongid, Paldiski Ettevõtjate Liit, Alexela Grupp, Tallinna Sadam AS, Paldiski Sadamate AS (Paldiski Põhjasadam), Logistika ja Transiidi Assotsiatsioon

Joel Jesse 615 0355
joel.jesse@hol.ee